2020-01-21 Nääs Slott

Årets första resa gick till vackra Nääs Slott vid Sävelången. Vad kan passa bättre en gråmulen dag än att besöka ett slott! Nääs Slott är idag ett nationellt byggnadsminne och ett naturreservat men också en stor gård med fantastisk historia. Slottets exteriöra utseende stod köpmannen Peter Wilhelm Berg för, som även grundade Nääs fabriker. Den siste private ägaren var August Abrahamson, vars familj invandrat till Sverige, Karlskrona, i slutet av 1700-talet. August hade skapat sin förmögenhet genom att sälja ”korta varor” från textilindustrin.

Slottet är ett tidsdokument från slutet 1800-talet. 23 rum fulla med tidstypisk inredning, landskapsmåleri och en mångfald av dekorationer. Tyvärr fick August inga barn varför han beslutade att skänka allt till staten vid sin död 1898. Men han vurmade också för hantverk av alla slag och startade Slöjdseminarium på Nääs tillsammans med Otto Salomon och som blev en känd skola i hela Europa.

Slottet var också ett kärt sommarnöje för Selma Lagerlöf som bodde här under många somrar tillsammans med sin vän Sophie Elkan. I boken ”Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige” kan man läsa Selmas beskrivning av Nääs Slott.

Vi fick också inblick i jobbet med att plocka undan och säkerställa värdefull inredning innan inspelningen av ”Vår tid är nu” kunde påbörjas i salongerna där bl andra Helga Löwander hade sin bostad i TV-serien. Här slutar första delen av resan och vi fortsätter nu till Nääs gamla fabriksområde under ledning av guiden Marcus.

Lisbeth Andersson

Efter en mycket god lunchbuffé på restaurangens veranda möttes vi upp av vår guide Marcus. Under en timme guidades vi runt med historien om Tollereds alla fabriksbyggnader och arbetarbostäder. Marcus berättade med stor kunskap, humor och inlevelse.
Tollered beskrivs ofta som Sveriges bäst bevarade bruksort. Samhället är uppbyggt kring Nääs fabriker. När Peter Wilhelm Berg köpte Nääs slott 1824 ingick också två fastigheter som skulle visa sig vara extremt värdefulla. De låg båda över Tollereds ström, vars fallhöjd mellan sjöarna Torskabotten och Sävelången är ca.60 m. Där fanns alltså vattenkraften och Berg grundade bomullsspinneriet 1833. Förutom spinneriet drevs också blekeri och färgeri för bomull. Där byggdes även sågverk, hyvleri, snickerifabrik mm. Allt detta gjorde familjen Berg mycket förmögen.

Så kom textilkrisen till Sverige och i början av 1980-talet lades all verksamhet ner. Lerums kommun köpte fastigheterna 1982 och sålde dem vidare till en byggnadsfirma i Göteborg. Nu har området förvandlats till företagscenter, konferenscenter, hotell, prisbelönt restaurang och en galleria med många små butiker.
Tollered är idag ett mycket levande litet samhälle med ca. 1000 invånare. Föreningslivet är stort och ett projekt kallat "Tidernas Tollered" mynnade ut i historisk skyltning på 94 hus i samhället. Marcus berättade också att Tollered har Sveriges minsta biograf med endast 24 platser. Kakelugnen finns kvar och där visas film på onsdagar och söndagar. Fortfarande

stoppas filmen efter halva tiden för en liten fikapaus. Allt för att påminna om tiden då filmrullarna måste bytas.
Efter en dag tillsammans med duktiga guider återvände vi nöjda till Trollhättan.

Inger Ninni Gustavsson

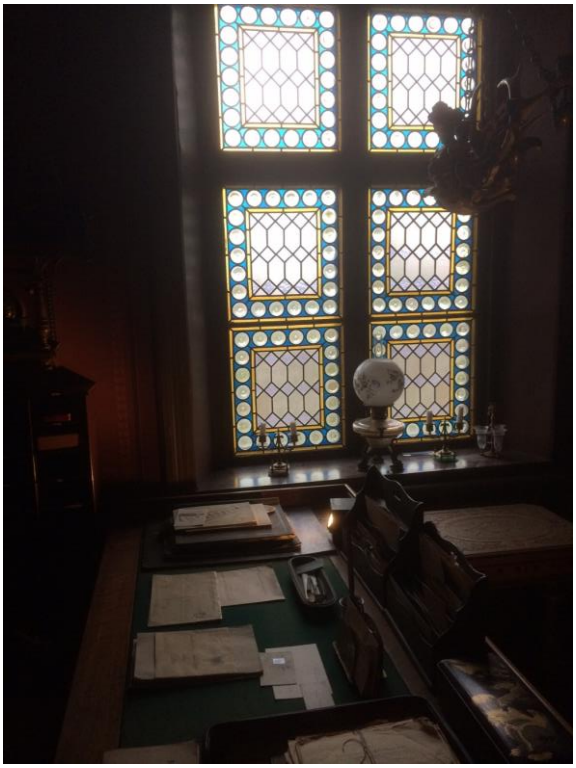
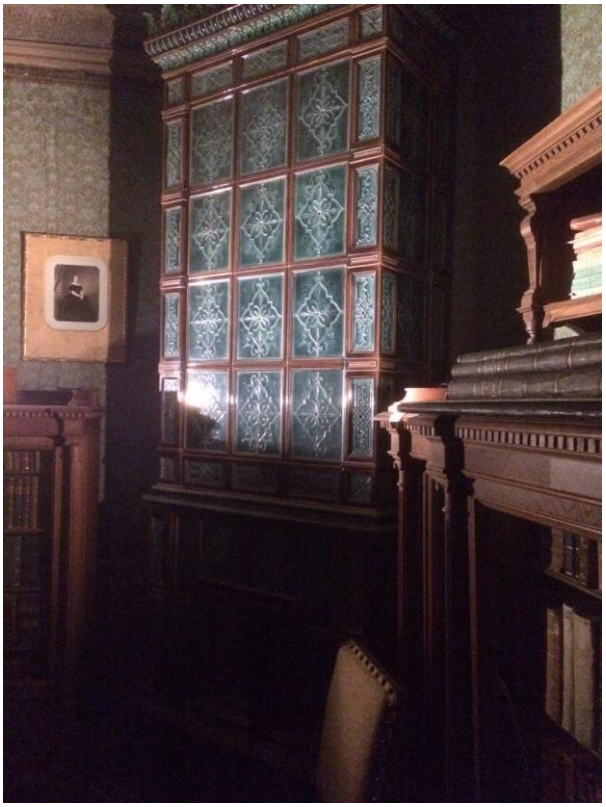
KAFÉ